

Verder treft men in deze verhandeling nog zeer belangrijke hoofdstukken aan over de veranderingen der serum- en liquorreacties na de malaria-behandeling, over de vroegtijdige behandeling van lues en de kansen op zenuwluës, over de endolumbale behandeling, over de prophylaxe enz..

Het spreekt wel van zelf, dat ook deze uitvoerige en zeer belangrijke verhandeling nog niet een definitief oordeel brengt over de blijvende uitkomsten der malaria (of recurrens)-behandeling der dementia paralytica; wel is ook hier de opvatting bevestigd, dat deze behandeling de kans op remissies aanzienlijk verhoogt en dat deze remissies niet alleen talrijker doch ook langduriger zijn dan de spontane remissies der dementia paralytica.

Iedereen, die zich van den tegenwoordigen stand van het paralyse-vraagstuk zoo volledig mogelijk op de hoogte wil stellen, zij de lezing van deze belangwekkende monographie, die van een buitengewoon groot aantal literatuuropgaven voorzien is, ten zeerste aanbevelen.

G. C. BOLTEN.

Psychotherapie-Charakterlehre — Psychoanalyse — Hypnose — Psychagogik von ARTHUR KRONFELD, Dr. med. et phil. in Berlin. Verlag von JULIUS SPRINGER. Berlin 1925. Zweite verbesserte und vermehrte Auflage. Prijs: 12 mark; geb. 13.20 mark.

Na een jaar reeds de tweede druk van dit belangrijke boek. In zijn voorrede wijst KRONFELD op het samentreffen van zijn eersten druk met een strooming in en buiten de geneeskundige wereld t. w. de psychotherapeutische richting. Hij meent in het bijzonder hiermee, dat men in ziekteleer en geneswijze steeds meer zoekt naar de beteekenis der zielsfactoren.

Terecht waarschuwt hij voor een teveel, voor godsdienstige, filosofische, mystieke e. d. overdrijvingen. Hij tracht soliede dijken op te werpen tegenover wat hij noemt de psychologische „oeverloosheid van het willen genezen”, en waarschuwt tegen de overdreven eischen van menigen leerling van FREUD, JUNG, MAEDER, BAUDOIN, KEYSERLING en VERWEGEN, voor de hypnotische, anthroposophische en yogistische „almacht”, tegen den door de pers gevoeden sensatielust van het onder het publiek brengen. Het komt mij voor, dat een dergelijke waarschuwing zeer op haar plaats is. Deze tweede uitgave bevat velerlei aanvullingen en toevoegingen, benevens een uitgebreid literatuur-overzicht achter verschillende hoofdstukken. Dit vergemakkelijkt ongetwijfeld de studie, maar wanneer nu naast het zaakregister ook een naamregister was gevoegd, zouden wij nog meer tevreden zijn.

Voor den geheelen of halven leek op psychotherapeutisch gebied acht ik dit boek van groote waarde, omdat het een zeer goed overzicht, met *kritiek*, dikwijls pro en contra, over de verschillende psychotherapeutische methodes, geeft. KRONFELD is in zijn overzicht vrijwel volledig, verzuimt zelfs niet COUÉ te behandelen.

Gaarne beveel ik dezen tweeden druk warm ter bestudeering aan.

A. VAN DER CHIJS.